

Det, der bestaar

Peters andet Brev.

Slutningsbemærkninger.

Ejdt naaede vi igennem Apostelen Peters andet Brev. Noget egentligt Tilbageblik eller Oversigt over dette Brev skal vi ikke forsøge at give; det er jo kun fort, og vi har nylig gennemgaaet det, det ene lille Afsnit efter det andet.

Men der er alligevel noget, vi ønsker at henlede lærlig Opmærksomhed paa, idet vi forlader Brevet.

Uagtet Peter ikke i dette Brev besæfter sig med Udvikling af Lærebegreber, saa er der en Ting, han hævder en udpræget Omtale, end nogen anden af de hellige, inspirerede Forfattere — det er vor Herres og Dødsfærs Genfødsel og Verdens Ende, saa naar vi vil vide noget klart og bestemt derom, saa henvender vi os fortrinnsvis til Peters andet Brev, det tredje Kapitel.

Han hævder bestemt, at Herren kommer, som han forud har lovet, men siger ikke naar det vil ske; og han siger, Verden skal forgaa ved Flood, men ikke naar.

Men skønt Peter ikke giver sig af med Udvikling af Lærebegreber, saa har han alligevel saa meget til overs for sund og ren Lære som nogen af den hellige Skrifts Forfattere.

Han ser den nøjeste Sammenhæng mellem ren Lære og rent Liv. Helt Lære leder til urent og slet Liv og derigenom til Fordærvelse og Undergang eller Fortabelse.

Det er galt og leder til slemme følger at lægge endelig Vægt enten paa Læren eller paa Livet. Lægges der særlig Vægt paa Læren — hvad der undertiden nok kan behøves — saa maa Betvindingen deraf for Livet paavises med det samme. Lægges der derimod særlig Vægt paa Livet — hvad der altid kan være Grund til — saa maa det gøres i Forhold til Guds Ords funde Lære.

Peter gaar i sit andet Brev ud fra, at hans Læsere har faaet samme dyrebare Tro som han og andre oprindelige Kristne, og Dødsfæren, den Herre Jesus Kristus, har ved sin guddommelige Magt skænket dem alt, hvad der hører til Liv og Gudrigdom.

Saa formaner han dem til at holde fast ved, hvad de har modtaget og beklitte sig paa i deres Tro at udvise Dyd.

Det første Kapitel er som Indledning til, hvad Apostelen har at lægge sine Brev paa Ende i Respekt af Brevet.

I andet Kapitel gaar han stærkt i Rette med falske Lærere og formaner sine Læsere til at vogte sig for deres forfærdelige Branglere.

Der er to Ting, han har et stærkt Øje for. Det ene er, at de falske Læreres Bevæggrund er Hævelse, og Midlet, de benytter sig af, er Løstnemad for ledelige Begæringer. Det andet, han har klart Øje for, er, at deres Branglere vil gennem fødelig Frihed føre baade dem og deres Tilhængere til Fordærvelse og Undergang.

Spotterne, han gaar til Helts imod i tredje Kapitel, er formodentlig andre Personer end de falske Lærere, men deres Spot gaar ud paa væsentlig det samme som disses Værdomme, nemlig at føre de troende bort fra deres faste Stede paa Evangeliet's Grund, og Vejen gaar saa gennem fødelig Frihed til Fordærvelse.

Sluttelig denne Bemærkning, at Apostelen forudfærdier, at han taler eller skriver til troende Menneſter, og det er deres Fasthed og Fremgang i Dyd og hellig Vandel eller i Helligførelse det gælder om, dersom de skal opnaa den Herlighed, de ejer i Gaaet.

Det samme gælder det om for troende Menneſter til alle Tider.

Efter ikke liden Overvejelſe angaaende hvad jeg skulde tage fat paa at byde i denne Spalte heretter, har jeg bestemt mig for — i hvert Fald foreløbig — at skrive fortære Betragtninger over enkelte Skriftsteder uden at gennemgaa noget i Sammenhæng.

Det vil saaledes ikke saa megen Lighed med Bibel læsning som det, jeg hidtil har skrevet. Men al-

ligevel skal det være min Bestræbelſe at faa Skriftens Ord til at tale og give det Anvendelſe paa Livet.

— A. W. A.

Arkæologien og Bibelen.

af S. P. Hansen.

I de senere Aar har vi hørt en hel Del om de mange Fund, der er gjort i det gamle Egypten, hvis Jordbund er saa rig paa Skatte.

Frå de gamle Byers Stårindbygger har man opgravet Tusinder af Dokumenter hidrørende fra samme Tid som den ny Bagts hellige Skrifteer og skreene i det samme Sprog, som da taltes overalt i det romerske Rige, det græske Sprog.

Med saa Undtagelser er der dog ikke meget litterært ved disse Dokumenter, man har fundet — det er Forretningskræver, almindelige Breve, Anbefalinger, Stattefortællinger, Mandtalslister, Egetestamentskontrakter, magiske Formler o. s. v. kort sagt Papyruslapper, der giver en Refleks af det jævne Folks Tankeførelse og Skikke paa en Mængde af Dagliglivets Omraader i hin Tid; de bærer Spor af Hverdagslivets Pulsslag.

Disse Fund har imidlertid vaft en i mange Aarhundreder — uendelig Interesse for det græske Sprog, en Interesse, man skal gaa tilbage til Menæssance og Reformations-tiden for at finde Magten til, men som for øvrigt ikke blot omfatter selve det gamle Sprog, men navnlig ogsaa det græske Ny Testament.

Denne hængende paa det nøjeste sammen med Paavisningen af, at det Sprog, der taltes og skreves af jævne Folk i det første kristne Aarhundrede, i alt væsentligt er det samme, som vi finder i vort Ny Testament.

Det var Deismann, som først fik Blik for den revolutionerende Sandhed, at Evangelierne fra først af var en Folks Tale, skreven i Middelflaskens Dialekt, som den taltes i Hjemmet, Bærfstedet, i Forretningslokalerne, en Stil, som ingen af hin Tids Forfattere vilde nedlade sig til at bruge, men som alligevel var den, der talte stærkest til Folkets Hjerte, og som det bedst forstod.

En Undersøgelse af de fundne Papyruslapper, skreene paa samme Tid som Ny Testament, viser nemlig, at dette er skrevet paa Folks Sprog og for de brede Lag; at de bibelske Forfattere har gjort Brug af Udrud og Bendinger, som brugtes i daglig Tale, og som man kunde høre alle Vegne, hvor der førest Samtale.

Det vil altsaa sige, at hvad Luther gjorde for Tyskerne i sin Bibeloversættelse, og hvad Wiclif gjorde for den engelske Race, er kun hvad Mathæus og Markus gjorde for den romerske Verden.

Bibelsk Græsk laa ikke i „Bagvandet“, det bekræfter sig i den fremmende Flod. Ingen af hin Tids Litteratur vilde gøre Brug af det, men hvad Verdens Bismænd ringeagtede, funde Helligaanden bruge.

Ny Testamentes Sprog er fort sagt, lig det, der er gjort Brug af i Papyrusfundene, Livets Sprog, ikke Vægernes Sprog, det er Folks, ikke Skolernes Sprog. Der sættes mere Pris paa Klarhed end paa litterær Elegance. Ny Testamentes Sprog staar i samme Forhold til klassisk Græsk som for det engelske Sprogs Vedkommende „Pilgrims Progress“ staar til Macaulays og Brownings Bærfere.

Hos de bibelske Forfattere finder vi en Jævnhed, der rummer den største Skønhed, og ofte en Højhed i Udrudket, som sjældent findes anden Steds, og de giver ganske Afkald paa den kunstlethed og Affektion, der er saa almindelig hos de samtidsge græske Klassikere. Intet Brev, selv fra den højt kultiverede Romer, kan i Skønhed maale sig med det Brev, Paulus skrev til Slaven Onesimus' Herre.

Men netop fordi de bibelske Forfattere gjorde Brug af Dagliglivets Tale, fandt Evangeliet saa meget lettere Vej til de vide Kredse, for hvem det var bestemt, og det jævne Folks Sprog blev med Evangelierne til en Litteratur, der af Nutidens lærde Verden studeres med

ikke mindre Æver end de græske Klassikere.

Lige fra Kristendommens Begyndelse talte Evangelierne i den jævne Mands Tunge, alle Vegne bærer de Spor af Forbindelsen med det daglige Liv.

Det er os derfor ingen Overraskelse, at de mange Fund af samtidsge Dokumenter har bidraget ikke lidt til klarere Forståelse af mange bibelske Ord og Bendinger, ja saa rigt er det foreliggende Ny Materiale, at de lærde har maattet omstriae Ny Testamente Grammatik og Lexikon.

Samtidsge har man faaet et nyt Syn paa de første kristne Aarhundreders Teologi og den første Menighed's Aand, Tankegang og Værdførelse af den hellige Skrift. Man kom til det Resultat, at Vægten ikke skulde lægges paa lærde filologiske og filosofiske Undersøgelser, end mindre bygge Luftkasteller paa grammatisk Uregelmæssigheder, men derimod tage Sigte paa den praktiske Fortolkning, at man ikke skulde betragte Ny Testamentes Skrifteer som teologiske Afhandlinger, men derimod som Skrifteer af en umiddelbar personlig Natur, skreene, ikke i den herfærende litterære Stil, men i det levende Sprog, som taltes af de brede Lag i Folket.

Mange af de Titler, der gives Jesus som Frelser og Guds Søn, har man fundet i Jndskrifteer, tilføjet de romerske Kæjtere eller de hebenſke Guder. Men naar Paulus vælger sine Ord for at give Udtryk for den Ære, der tilkommer Jesus og gør Anvendelse af guddommelige Titler, der i de første Aarhundreder brugtes for de romerske Kæjtere, fremtvinger han den afgørende Slutning, at det var ikke den kongelige Cæsar, men den kongelige Kristus, der skulde modtage Ære som Gud.

Naar der i en Række Papyrus tales om Keiser Nero som „Herre“, er det ensbetydende med at kalde ham „Gud“. Derfor fastholder Paulus, at Jesus Kristus er „vor eneste Mejer og Herre“ 1 Kor. 8, 5. 6. Enhver Tunge skal befænde, at „Jesus Kristus er Herre“, Fil. 2, 9. 11. Det krav paa Guddom, som dette Ord indeholder, forklarer hvorfor Polycarp foretrak Martyrdomen fremfor at sige „Herre Cæsar“.

Paulus' Befendelse af vor Herre Jesus Kristus ligesom det tilsvarende Ord for, at hans Tilbedere var Herrens „Slaver“ fortædes i Ordernes fulde Betydning af enhver der talte det græske Sprog.

Naar der tales om „Herrens“, betyder det, at det „tilhører Herren“. „Herrens Dag“ har sin Paallel i „Kæjterens Dag“.

Udrudket „i Kristi Navn“ har modtaget et lærligt Lys fra de mange Jndskrifteer, hvori Slaver omtales som løst til Tempel i en vis Guds Navn, og derfor nu tilhører Guden. Naar et Menneſke derfor er døbt i Guds Navn, saa betyder dette ifølge en gammel og velkendt Formel, at han var stemplet som hørende til Gud.

Ordet „Broder“, der anvendes om Medlemmer af Menigheden, er nsjagtig samme Ord, som brugtes for Medlemmer af hebenſke religiøse Samfund i Eft. Serapium i Memphis.

Benævnelsen „Ven“, som Jesus anvender over for sine Difeiple, var en ærestittel, som Ptolemæernes Hof gav de høje kongelige Embædsmand — en Titel, der er overfat nsjagtigt i Septuaginta ved „Ærns“, Eter 2, 18.

Disse saa Eksempler maa være tilstrækkelige til at give en Antydning af, i hvor nsje et Forhold den hellige Skrift fra Begyndelsen stod til det jævne Folk, den var skreuen i den Tunge, de talte, og brugte de Vileder, de var fortrolig med; den var lige saa lidt skreuen for en litterær Overklasse som for den teologiske Verden, men for alle Menneſter, ogsaa for Arbejdsmanden og Haaudværkeren, ikke for Verdens vise, men „for de fattige i Aanden“.

Det maa ogsaa erindres, at paa Herrens Tid var der udbredt Kundskab til Skrivning og Skrift blandt alle Befolkningens Klasser, og der er næppe Tvivl om, at alle vigtige

gøre Begivenheder blev nedskreue, saa snart de havde fundet Sted — saaledes har maaſte den første Betæning om Jesu Korsførelse været skreuen samme Dag, den fandt Sted. Og saa snart som den første Menighed blev saa stor, at Apostlene, der havde fulgt Herren, ikke længere kunde overkomme at besjge alle Menigheder og forkynde Evangeliet, som de selv havde modtaget det, blev der god Brug for det skreue Evangelium. Og vi fan ved Hjælp af Udgravningerne danne os et temmelig nsjagtigt Billede af, hvorledes disse Betæninger om Herrens Liv har set ud. De var skreue paa Papyrusblade, heftede sammen i en Kulle. Markus Evangelium kunde skrives paa en Kulle, der var en Snes-Fod lang; og Romerbrevet paa en Kulle tolv Fod lang.

Karakteren af Paulus Epistler som Sendeskriverer nsjovendigjorde, at der blev taget Afskrifter, og en Menighed, der sad inde med et apostolisk Skrift, vilde sikkert gerne gøre andre Menigheder delagtige i den samme Værdi. Samlingen af Paulus Epistler i eet Bind, havde for øvrigt sit Forbillede i hin Tids Sædbane at foretage just saadanne Samlinger af Breve.

Et Tidens Tegn

En alvorlig Nøst fra den grundtvigske Vej.

Proviſt S. S. Jensen i Torslev skriver i „Vort Samfund“ i Anledning af kirkefærligt Samfundsdensende:

„At men vil noget, er meget godt, men ikke tilstrækkeligt. Det kommer an paa, hvad man vil.“

Kirkefærligt Samfund og dermed alt grundtvigske Arbejde havde sikret for Tiden godt af at blive klar over Maalet.

Er Maalet Sjælens Frelse eller ej?

Er Maalet at hjælpe Menneſter til Tro, levende Tro paa den korsførelse og opstaaende Herre Jesus Kristus, for „der er jo ikke noget andet Navn under Himlen, givet iblandt Menneſter, i hvilket der er Frelse“, end Jesusnavnet.

Jeg tvivler ikke om, at der vil blive svært bekræftende herpaa af mange af S. S. Medlemmer, baade Præster og Lægfolk saavel som af de tre Lægprædikanter, som S. S. har, og ligeledes af en Del af Lederne af det Ungdomsarbejde, som staar i Tilslutning til S. S.

Men efter mit — langfra slagtige — Kendskab til Grundtvigianerne, baade Talerne — de foredragsholdende Højskolelærere — og Foredragsholdende Medlemmer, er de alligevel desværre kun et lille Mindretal, som har dette som det store Maalet for deres Virksomhed.

De foredragsholdende Højskolelæreres Balg af Foredragsemner vidner som oftest afgjort om, at de ikke er grebene af Ridskerhed for Jesu Kristi Sag.

Vel ved jeg, at nogle af dem afsejende vil erklære: Vi „prædiker“ ikke; det lader vi Præsterne om. De maa ogsaa helst lade være med at „prædike“.

Men vi er jo adskillige, som inderlig gerne vilde, at det gennem det, som drages frem i Foredraget, skulde blive klart, at det, som Taleren vil, er Herligførelse af Jesu Kristi Navn, for at Menneſter kunde vækkes op til at modtage deres Daab's Naade.

Kristelig Vækkelse og folkelig Vækkelse var jo dog det, som de første Højskolemand havde paa deres Program; saa skulde man jo tro, at grundtvigske Møder endnu er i god Forstand kristelige Vækkelsesmøder.

Og betegnende nok har der blandt Ungdomsforeningens Ledere Gang paa Gang været Diskussion om, hvorvidt man skulde stryge Ordene i Kobene om, at Foreningen virker „paa kristelig Grund“, paa „Kristentroens Grund“ eller ej.

Saa vidt jeg ved, har den „kristelige Grund“ endnu hævedt Stillingen i Lovparagrafen, men i Navnet paa Foreningen har „Kristeligheden“ ikke Plads. Navnet er de danske Ungdomsforeninger, ikke de kristelige danske Ungdomsforeninger. Alt dette tyder jo ikke paa særlig Æver for at drage Menneſter

til Jesus, det tyder ikke en Gang paa særlig Nøst til at være ham bekendt for Menneſter, og det er — efter Jesu egne Ord — dog Betæningelsen for, at han skal være os bekendt for sin himmelske Fader. Lad Maalet være dette: at vinde Menneſter for Kristus, saa de tager mod deres Daab's Naade som Syndere og giver Jesus deres Hjerte og deres Na.

Lad Maalet være dette: at vinde Ungdommen for Jesus, saa den bliver Herrens unge Mandſkab. — Den Ungdom, der har sluttet sig til sin Frelser, og vil være ham bekendt, er alligevel den eneste Ungdom, der er Hold i.

Er det Maalet, saa er Midlet givet: Midlet er Mission.

Vi maa være missionerende. Jesus har selv anvist os Midlet („J skal være mine Vidner“). — Jesus vil, at vi skal være missionerende.

Naar Folk samles til et grundtvigt Møde, er det saa i Almindelighed med den Tanke: Den Taler vil os noget, noget ganske bestemt, han vil overbevise Menneſter, vinde Menneſter for Kristus, han vil have Menneſter omvendt fra det almindelige Verdensliv til det rige Samliv med Gud i Kristus og hans Naade, og han vil det, fordi „hvad Hjertet er fuldt af, maa Munden løbe over med“?

Disse ikke, saa er der ikke nogen grundtvigt Mission. Men det er netop den, vi trænger til.

Vi trænger til, at grundtvigske Folk naar Mission saa længe — baade Missionsarbejdet her hjemme i vort Land og Missionsarbejdet ude i Sædingeland — saa fær, at Munden ikke kan tie.

Godt muligt, at begynder Herrens Missionsbarn at give saa klar en Lyd fra den grundtvigske Vej, saa vil det skure i Ørene paa adskillige og de vil trække sig bort fra os. Men saa maa vi ikke glemme, at det er Ørene, der er noget i Vejen med, ikke Bønnen. — Bore grundtvigske Fædre blev fortvivlet regnet til „de hellige“.

Hvis ikke den grundtvigske Retning skal blive lagt ganske til Side som et ubrugeligt Redskab i Guds Husholdning, saa er det vist paa høje Tid, at Verden atter bliver nødt til at regne os med til de hellige.“

Danmarks Korrespondance.

Et dansk Opdragelseshjem.

Fra Skolehjemmet „Prøven“ har jeg modtaget en Betæning om Hjemmets Virksomhed i de ti Aar, det har bestaaet, og den Skildring, der gives af Metodierne ved en forvildet Ungdoms Opdragelse, er af saa stor Interesse, at der i forte Draaf skal gives et lille Billede deraf.

Det var Fængselskøbenhavn, der i 1906-følte en Gaard paa 28 Tdr. Land i Nodovre — Arealet er nu 58 Tdr. — og to Aar efter med et Statistiskud paa 125,000 Kr. begyndte et Skolehjem her, kaldet „Prøven“; Eleverne var saadanne, der er betinget benaadede, betinget domfældte, fritagne for Tiltale for en begaaet Lovovertrædelse, sædeligt forarbejdede eller udsatte for sædelig Fordærvelse.

Der er Plads til 60 mandlige Elever, og deres Alder ligger mellem 14 og 18 Aar. I Hjemmets Styrelse sidder Professor Torp, Fængselsdirektor Fusting, Fabrik-ejer Haselbalch og Folketingsmand N. W. Klauſen; Forstander er Hr. Richard Jensen, og foruden 3 Lærere raader Hjemmet over 5 Lærere i praktiske Sag; Smedefaget, Smederfaget, Sømandsfaget, Gartnervæsen og Landbrug. Hjemmets Devis er det fynsige: „Met Nogen og tal Sandhed.“

Foleundervisningen falder i 2 Klasser og Undervisningen her omfatter Dans, Skrivning, Regning, Historie, Geografi og Engelsk. Desuden undervises der i Tegning, Navigation, Gymnastik, Musik, Sang osv.

Et Specialfagene er som nævnt Gartneri. Hver Elev faar et lille Stykke Jord, som han kan beplante og passe i sin Fritid; man sniker derved ogsaa at opnaa det for Opdragelsen saa betydningsfulde Moment: Skærlighed til Blomster og Planter.

I Køkkenet uddannes nogle til Koffevirksomhed, iher til Skibskøffe, og de har fortrinnsvis Adgang til den grønlandske Handels Skibe, men ogsaa de københavnske Hoteller anvender Koffelever fra „Prøven“.

Et Hjemmets Jordtilliggende anvendes 48 Tdr. Land til Landbrugsdrift. Mærkeligt nok har mange Københavnerdrenge Lykt til Landvæsenet, og det paatænkes at indføre Frosavl paa Gaarden.

7 Elever uddannes paa Smedeværkstedet, og dette udfører Arbejde for de omboende Vænder; efter Beskrivelsen synes denne haandfærdige Beskæftigelse særligt at interessere Drengene.

Ogsaa Smederiet virker dragende paa de unge; af disse er der udgaaet flere dugtige Svende fra Hjemmet.

Naturligvis frifter Sømandsundervisningen ogsaa Eleverne; de anbringes paa Sømandsskolen om Vinteren, hvor de faar Undervisning i praktisk Sømandsfag af en Vaadsmand og i teoretisk af „Georg Stage“s Overstyrmand. Rosværker foretages i den nærliggende Damhuskø.

Som man vil forstaa, er det et højt uensartet Menneſkemateriale, der arbejdes med; der er ungeMænd, fordærvede af falske Livsanskuelser, karakterfuge, uretligt beledede, degenerede, undertiden aandsfuge eller paa anden Vis abnorme Menneſter, der efter at have været prøvet andre Steder havner paa Hjemmet i Nodovre.

Man har med Willie ikke omgærdet Begyningen med Fængselslignende Mure — Hjemmet ligger frit paa den gamle Mark — idet man mener Trangen til at træffe af hæftigere, naar der er Mure og Segn om end naar Abgangen til at desertere er fri. Og sfer det alligevel, at en og anden forsvinder fra Hjemmet, gør dette alt for at faa ham tilbage saa hurtigt som muligt, inden Desertøren har faaet Tid til at begaa noget ulovligt og dermed gjort det svæere at faa bragt Tingene i Lave igen.

I de 10 Aar, Hjemmet har bestaaet, har det antaget sig ialt 240 Elever; desværre foreligger der ikke nogen Statistik over, hvor mange af disse der er blevne lovlige Borgere, og hvor mange der er faldet tilbage. Forhaabentlig for Lederne har de her befreuene gode Anstrengelser hidført et heldigt Resultat i saa Henseende.

Bernhard Kellermann om Krigen.

Den berømte tyske Forfatter, Bernhard Kellermann, opholder sig for Tiden i København.

As Navn er kendt over hele Jorden, væsentlig paa Grundlag af den fantastiske amerikanske Roman „Tunnelen“, han skrev for nogle Aar siden, og i hvilken han skildrer Mr. Milans Jde med en Tunnel mellem Europa og New York samt dens Gennemførelse i Praxis — en af de mest forfærdelige, gigantiske og fantastiskulde Væger, der vel nok

TIL SALG. 200 A. Farm i Skand. Nabolag, 9 Mile fra Jernbaneby, ved god Vej. Bedste Jordbonitet, gode Bygninger. 80 under Plov, 30 ryddet. Indbegnet og „Cross fenced“. Pris \$10,500. \$2500. kantant, Resten paa gode Betingelser. Overtagelse naar som helst. Skriv paa Engelsk eller Skandinavisk. JENS JENSON, Luck, Wis.

For Mode og Komfort brug Mayer HONORBILT SKO For hele Familien. Spørg Kjøbmanden efter Mayer Sko. Se efter Handelsmærket paa Sælen. F. Mayer Boot & Shoe Co., Milwaukee, Wis.